

Jak se vyznat v titulech aneb proč už není zubař MUDr., ale MDDr.?

O střední Evropě a Česku zvláště se říká, že si přespříliš potrpí na tituly. Jenže v nich sami máme často poměrně velký zmatek; mnozí lidé třeba netuší, že právník nemusí být nutně JUDr. Ale jak se tedy vlastně v titulech vyznat?

Nejnižší stupeň vzdělání, po jehož absolvování si lze za jméno titul připojit – zde ale pozor, nikoli akademický –, je vyšší odborná škola.

Titul DiS., který mohou používat všichni absolventi „vošek“, označuje diplomovaného specialistu (například Hana Veselá, DiS). Na diplomu, jež absolvent obdrží, se pak uvádí „Diplomovaný specialista v“ + název vystudovaného oboru.

Zabrousíme-li nyní už na akademickou půdu, ze zdejších titulů stojí na posledním stupni bakalář. Uděluje se absolventům studia v bakalářských studijních programech. Ty trvají nejméně tři a nejvýše čtyři roky.

Kdo je bakalář?

Titul se používá ve zkratce Bc., uváděné před jménem. Například Bc. Ivan Smutný. V oblasti umění se používá „bakalář umění“ (ve zkratce BcA.).

Ti, kteří pokračují ve studiu vysoké školy i v druhém cyklu, to jest magisterském či inženýrském, mohou získat jeden ze sedmi akademických titulů, jež se píšou před jméno (kupříkladu Mgr. Eva Holá).

Technici, ekonomové, zemědělci, lesníci a vojáci se stanou inženýry (Ing.); třebaže často studují i v magisterských studijních programech, třeba na VŠE.

Architekti inženýry architektury (Ing. arch.); studenti lékařství doktory medicíny (MUDr.); veterináři a hygienici doktory veterinární medicíny (MVDr.); umělci magistry umění (MgA.). Ze studentů učitelství, práv, žurnalistiky, přírodovědecké či filozofické fakulty se stanou magistři (Mgr.). Získal-li nositel již dříve ve stejném oboru bakaláře, používá jen tento vyšší titul.

V současnosti se také již začínáme setkávat s titulem MDDr. (medicinae dentalis doctor, tedy doktor zubní medicíny), psaným před jménem. Jde o nový akademický titul, jež mají právo užívat absolventi magisterského studia oboru zubní lékařství na lékařských fakultách.

V letech 1951 až 1953 se uděloval titul MSDr., do roku 2004, kdy stomatologii nahradil právě program zubní lékařství, titul MUDr. Studium nového oboru je o rok kratší a trvá pět let.

JUDr. et Ing.

Všichni magistři mají možnost vykonat takzvanou rigorózní zkoušku. Ta spočívá především v obhajobě rigorózní práce. Po absolvování získají jeden z těchto titulů: Absolventi humanitních a společenských věd se stávají doktory filozofie PhDr.; právníci získávají titul doktor obojího práva JUDr.; studenti přírodních věd obdrží titul RNDr. (doktor přírodních věd); farmaceuti se stávají PharmDr. (doktor farmacie) a teologové ThDr. (doktor teologie) či ThLic (licenciát teologie).

Všechny tituly se opět píšou před jméno a nahrazují předešlé. Ti, kdo vystudovali dvě vysoké školy, mohou používat hodnosti obě. Například absolvent práv a ekonomie si může před jméno napsat JUDr. et Ing.

V současnosti je možno se setkat se všemi výše uvedenými tituly. Některé nahradily předešlé, např. PhDr. titul PaedDr. (doktor pedagogiky). Jiné se přestaly udělovat zcela jako ideologický RSDr. (doktor sociálně-politických věd).

Velký doktorát

Další titul můžete získat až po třech letech studia navíc. Složiteli úspěšně velký doktorát – disertaci – připsíte si pak tři písmenka, tentokrát za jméno. Konkrétně mezinárodně uznávaný titul Ph. D. Zkratka se na rozdíl od všech předešlých nečte česky, ale anglicky [pí ejč dý].

V oblasti teologie můžete získat akademický titul doktor teologie ve zkratce Th. D. [té há dé], psaný též za jménem.

Ph. D. v podstatě odpovídá dřívějšímu CSc., tedy hodnosti kandidáta věd, pocházející z latinského candidatus scientiarum. Jeho nositelé si zkratku umísťovali také za jméno. V roce 1998 bylo udělování hodností CSc. zastaveno.

Titul dr. h. c.

Vysokoškolský zákon již také neuvádí ani akademicko-vědecké tituly udělované v minulosti jako DrSc. (doktor věd) či Dr. (doktor) – titul udělovaný krátce po roce 1990, který byl později nahrazen zkratkou Ph. D.

Rovněž neuvádí titul DSc. (doktor věd), který uděluje Akademie věd ČR od roku 2003, a titul dr. h. c. (doctor honoris causa neboli čestný doktor).

Zkratky akademicko-vědeckých titulů, uváděných za jménem, jsou ve větě v pozici tzv. přístavku. Proto je oddělujeme z obou stran čárkami, stejně jako bychom oddělili jejich plná vyjádření: Zúčastnil se také doktor Nový, kandidát věd, a připomněl..., zúčastnil se také PhDr. Nový, CSc., a připomněl...

Docent a profesor

Docenta (Doc.) pro určitý obor jmenuje pak rektor univerzity na základě habilitačního řízení. Profesora (Prof.) pro určitý obor jmenuje prezident republiky na návrh vědecké rady vysoké školy podaný prostřednictvím ministra. Tyto dva vědecko-pedagogické tituly jsou nejváženější.

Zkratky se doporučují psát (pokud jimi nezačíná větný celek) s malým počátečním písmenem, a to i na vizitkách a cedulkách na dveřích.

Nezapomeňme také, že některé školy v Česku nabízejí možnost studia v programech, jejichž cílem je získání titulu „Master of Business Administration“ (ve zkratce MBA).

Jde však pouze o titul profesní, jenž v Česku na rozdíl od USA nepotvrzuje absolvování vysoké školy.